

י"ב באדר א' התשע"א
16 בפברואר 2011
כב. 2011-1801

לכבוד
מפקדי שירותי כבאות
ראשי מניעת דליקות בשירותי הכבאות
חברי הועדה

א.ג.נ.

**הנדון : סיכום דיון מס' 1 - הועדה להטמעת תקנות התכנון והבניה -
בטיחות אש בבניינים**

1. נציב כבאות והצלה מינה ועדה להטמעת תקנות התכנון והבניה-בטיחות אש בבניינים (מצ"ב כתב המינוי) אשר תפקידיה כדלקמן:
  - א. להכין התייחסות כתובה לפנייות של רשויות הכבאות בנושאים לגביהם קיימת התייחסות בתקנות הנ"ל ולהעבירה לאישור.
  - ב. להבהיר תקנה אשר לגבי משמעותה קיימת מחלוקת.
  - ג. להמליץ על ביצוע תיקונים לתקנות שנמצאו בהם ליקויים.
2. בתאריך 16 ינואר 2011 התקיים דיון מס' 1 של הועדה להטמעת תקנות התכנון והבניה, בטיחות אש בבניינים בהשתתפות:
  - א. טפסר אייל כספי – מפקד שירותי כבאות הרצליה
  - ב. אדריכל חגי דביר
  - ג. מהנדס שמואל נתנאל – יועץ בטיחות
  - ד. מהנדס יואב אלדאג
  - ה. אנקה בלומר – ממונה מניעת דליקות ארצית
  - ו. הח"מ – יו"ר הועדה
3. פניות עם בקשות להבהרות יופנו בכתב על ידי מפקדי שירותי כבאות וראשי מדורי מניעת דליקות לח"מ- יו"ר הועדה, אשר ירכז את הפניות ויביאן לדיון בפני הועדה. הועדה תתכנס לעיתים מזומנות ועל פי הצורך.

4.1 חלונות חילוץ בדירות מרובות מפלסים

- 4.1.1 סעיף 3.2.20.7 מציג דרישה להתקנת חלונות חילוץ בבנינים.
- 4.1.2 סעיף קטן 3.2.20.7(א) קובע: " בכל קומה יותקן חלון ... (להלן חלון חילוץ)".
- 4.1.3 סעיף קטן 3.2.20.7(ה) קובע את מרחק ההליכה מכל נקודה בקומה אל חלון החילוץ "של אותה קומה, ובלבד שקיים מעבר בין כל חלקי הקומה לחלון החילוץ".
- 4.1.4 סעיף 3.8.32.1 מפרט דרישות יחודיות לגבי חלונות חילוץ במבני מגורים.
- 4.1.5 מתבקשת הבהרה לגבי דירות שהן דו- (שתים) או רב-מפלסיות (כגון "דופלקס"). במפלסים שאינם מפלסי הכניסה לדירות אילו אין גישה מכל נקודה ב-"באותה קומה" לחלון חילוץ, שכן אין אפשרות מעבר "באותה קומה" מהדירה לפרוזדור הציבורי ומשם לדירה השכנה. המעבר בין הדירות אפשרי רק דרך קומת הכניסה לדירה. מכאן שהתקנה, כפי שהובנה על ידי רבים, מחמירה באופן המאלץ הוספת רחבות הערכות לרכב כיבוי, מעבר לאילו הנדרשות אשר אין דירות רב-מפלסיות.
- 4.1.6 **הבהרת הוועדה: בדירות בעלות מספר מפלסים, כאשר הכניסה לדירה קיימת רק באחד מהמפלסים, חלון החילוץ יהיה בקומת הכניסה לדירה. לא נדרשים חלונות חילוץ במפלסים הנוספים של הדירה. מרחק מכל נקודה אל חלון חילוץ ימדד רק במפלס הכניסה לדירה (שם נמצא החלון), כמוסבר בתקנות, ולא יחול על הקומות האחרות שבדירה.**

4.2 גישה למצנח (שוט) אשפה מחדרי מדרגות

- 4.2.1 סעיף 3.2.3.1 (ט) קובע כי "שום חדר או חלל אחר לא יובילו לחלל חדר מדרגות מוגן אלא באמצעות מבואה ...".
- 4.2.2 בהתבסס על סעיף הנ"ל, לכאורה אין מניעה לתכנן חדר אשפה שבו מצנח (שוט) אשפה, כאשר הגישה אליו הנה מתוך חדר המדרגות, תוך התקנת מבואה מפרידה בין חדר המדרגות וחדר האשפה.
- 4.2.3 הוועדה רואה מצב זה כמצב מסוכן, שכן קיים פיתוי גדול לדיירים להשאיר את דלתות המדרגות ודלתות חדר האשפה במצב פתוח. כמו כן, במקרה של שריפה בחדר האשפה ידרש להעביר צינור כיבוי דרך חדר המדרגות.
- 4.2.4 **הבהרת הוועדה: סעיף 3.2.3.1 (ט) לא יחול על חדרי אשפה שהגישה אליהם הנה דרך חדר מדרגות; עד לשינוי נוסח התקנה הוועדה ממליצה לא לאשר תכנון כנ"ל. מותרת גישה לחדר אשפה קומתי, באמצעות דלת אש, דרך מבואה / פרוזדור הדירות או דרך מבואת המעליות.**

- 4.3.1 קיימים מצבים בהם נדרש להשאיר פתח בקיר אש, בין אם כדרישה בתקנות או על פי החלטת עורך הבקשה.
- 4.3.2 במרבית המקרים מוגנים פתחים אילו באמצעות דלתות אש או מדפי אש, לגביהם קיים תקן ישראלי. דלתות האש ו/או מדפי האש מוחזקים באופן קבוע במצב סגור, או במצב פתוח, כאשר הם מצויידיים במנגנון סגירה אוטומטי הפועל בעת שריפה.
- 4.3.3 קיימים גם מצבים בהם נדרש להתקין בקירות אש פתחים במידות גדולות, עליהם לא ניתן להגן באמצעות דלתות אש או מדפי אש.
- 4.3.4 מקובל להגן על פתחים אילו באמצעות תריסים עמידים אש או וילונות חסיני אש מיוחדים. התריס או וילון יכולים להיות סגורים במצב רגיל או עם מנגנון סגירה אוטומטי בעת שריפה.
- 4.3.5 מתבקשת הבהרה לגבי שימוש בתריסים אילו, שכן כיום לא ניתן להמציא לגביהם אישור בדיקה של מכון התקנים הישראלי.
- 4.3.6 **הבהרת הוועדה: במבוא לתקנות, בסעיף הדן בהגדרות, מוגדר "תקן" (פסקה 24): כ-"תקן ישראלי (ת"י), ובהעדר תקן כאמור – תקן של האגודה ה-NFPA ...".**
 בהעדר תקן ישראלי, או במקרים בהם קיים ת"י שאינו תואם באופן מלא את האפליקציה בה מדובר, או כאשר קיים תקן ישראלי אך נעדרת היכולת לבצע בדיקות התאמה בארץ, ניתן להתבסס על תקנים של ה-NFPA או תקנים שה-NFPA מפנה אליהם - קרי תקן UL. זאת, עד למועד שבו יתאפשר ליישם תקן ישראלי מתאים והולם וכן יכולת עריכת בדיקות התאמה ומתן אישור. הוועדה קוראת למכון התקנים לקדם תקינה מתאימה ויכולת בדיקות בארץ.

מכאן שניתן לעשות שימוש בתריסי אש או בוילונות חסיני אש הנושאים תו תקן של UL, בכפוף למגבלות הבאות:

- תריס/וילון אש (להלן "התריס") יהיה בעל עמידות אש לאורך זמן כנדרש בתקנות (כגון: "אלמנט עמיד אש"- עמידות אש ל-90 דקות לפחות או כל זמן אחר שנקבע בתוספת השניה. "קיר אש" – עמידות אש לשעתיים לפחות.
- התריס ישא תו תקן של UL המתייחס ספציפית לעמידות באש כפי שנבדק במעבדה.
- התקנת התריס תהייה על ידי ספק / יבואן מורשה מטעם היצרן. המתקין יהיה מחוייב להציג הוכחות להסמכתו כמתקין מורשה, כמו גם כנותן שרות לתריס /וילון אש.
- פתח שמותקן בו תריס לא יחשב כחלק מדרך מוצא.

4.4 תנאים למתן חוות דעת שרותי הכבאות לגבי נספח תיאור אמצעים לבטיחות אש

- 4.4.1 סעיף 11א בתקנות קובע את האופן שבו יש להגיש נספח תיאור אמצעים לבטיחות אש (להלן "נספח הבטיחות") לצורך קבלת חוות דעת שרותי הכבאות, כחלק מתהליך הבקשה להיתר בנייה.
- 4.4.2 הוראת מכ"ר מספר 532 מרחיבה בעניין זה.
- 4.4.3 מכתבו של סגן מפקח כבאות ראשי חיים תמס מתאריך 17.10.2010 (סימוכין כב. 2010-6859) מציג פרוט המסמכים אותם יש להגיש בשלבי ההיתר והגמר.
- כמו כן מפרט מסמך זה את הנוסח שעל פיו יש לאשר את נספח הבטיחות ("אין לנו התנגדות...").
- 4.4.4 מאז שהתקנות החדשות קיבלו תוקף, התפתחו במספר רשויות נוהלים מקומיים יחודיים של קבלת תכניות לבדיקה, הכוללים דרישה מעורך הבקשה להמציא, כבר בשלב הגשת התכניות לאישור, מגוון של אישורים. אילו כוללים אישור מתכנן מערכות הכיבוי, אישור קונסטרוקטור, אישור יועץ תנועה, אישור העיריה וכו'.
- 4.4.5 התייחסות הוועדה: הוועדה רואה בדרישות הנ"ל לאישורים מהלך מיותר. אף שאין ספק בכוונתם הטובה של דורשי האישורים, הרי שמבחינה מעשית – משפטית – אין בכך תועלת, מה גם שעלול להגרם נזק הקשור ב-"דילול" הנשיאה באחריות.**
- הוועדה מבקשת להזכיר כי האחריות לעמידה בכל הדרישות שבתקנות חלה על עורך הבקשה – האדריכל. חתימת האדריכל על תכנית ההגשה, המחוייבת על פי החוק, הנה החתימה היחידה הנדרשת, למעט במקרים בהם עורך הבקשה (האדריכל) מינה מהנדס – עורך משנה לנושא בטיחות אש. במקרים בהם מונה עורך משנה כנ"ל, גם הוא מחוייב לחתום על תכנית ההגשה. מודגש בזאת כי מינוי עורך משנה לעניין בטיחות אש הנה ברירה של האדריכל, אך לא חלה חובה לעשות כן. בהעדר מינוי כנ"ל האדריכל הינו האחראי היחיד.**
- דרישה להמציא אישורים נוספים, מעבר לחתימת עורך ועורכי המשנה (במקרים בהם מונו עורכי משנה), עלולה לגרום לאי בהירות לגבי חלוקת האחריות על התכנון. ריבוי אישורים עלול להזיק.**
- הוועדה מציעה לחדול מהדרישה להרבות באישורים כתנאי למתן חוות דעת לגבי נספח הבטיחות, תוך הצמדות לתקנות ולחוקים הקיימים בעניין זה.**
- מכ"ר יפיץ הנחיות מתאימות בעניין זה אשר יאומצו כחלק מהתקנות.**

מפקדי שירותי כבאות וראשי מניעת דליקות מוזמנים להגיש לועדה שאלות או נושאים בהם קיימת אי בהירות לגבי תקנות בטיחות אש בבניינים.

בברכה,

חיים תמס

סגן מפקח כבאות ראשי

העתקים:

רב טפסר שמעון רומח – נציב כבאות והצלה ומכ"ר

ראש מנהל התכנון – משרד הפנים

עו"ד שירי ברנד – הלשכה המשפטית, משרד הפנים

מר דוד פילזר – מנהל האגף להנחיות ולתקנות מנהל התכנון, משרד הפנים

אנקה בלומר – ממונה מניעת דליקות ארצית